Foto: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

SGS-4 REINE - VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY V OBLASTI OCHRANY EKOSYSTÉMŮ, OVZDUŠÍ, VOD A ZMĚNY KLIMATU

Alokace výzvy: 31 200 000 Kč
85 % z prostředků Norských fondů, 15 % Státní fond životního prostředí ČR

Výše podpory: až 90 % způsobilých nákladů projektu

Počet podpořených projektů: 28

Norway grants

Společně pro zelenou Evropu

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

O VÝZVĚ:

Jaké oblasti podporovala tato výzva?

Výzva se zaměřuje na podporu informačních a vzdělávacích aktivit v ochraně životního prostředí. Hlavními tématy jsou: zlepšování stavu životního prostředí v ekosystémech, snižování negativního vlivu lidské činnosti na kvalitu ovzduší, snižování negativního vlivu lidské činnosti na kvalitu vod, zmírňování změny klimatu a adaptace na změnu klimatu na lokální úrovni. Témata jsou blíže specifikována v textu výzvy a odpovídají zaměření ostatních výzev Programu.

Co bylo možné z výzvy uhradit?

Z výzvy je možné uhradit vzdělávací a informační aktivity, které zvyšují environmentální povědomí obyvatel ve výše zmíněných oblastech. Jedná se zejména o následující typy aktivit:

- Tvorba odborných a populárně-naučných výstupů za účelem jejich prezentování prostřednictvím sdělovacích prostředků s velkým počtem oslovených příjemců (masmédia) – rozhlasové pořady, dokumentární filmy;
- Tvorba populárně-naučných publikací tištěných či elektronických;
- Realizace kurzů, workshopů, školení, seminářů a přednášek pro odbornou veřejnost, přednášky pro školy a školská zařízení, environmentálně zaměřené školní projekty a obdobné aktivity, u kterých dochází k prokazatelnému aktivnímu zapojení účastníků a jejich proškolení (veřejná správa a samospráva zejména v municipalitách, pracovníci malých a středních podniků, zemědělci, strážci přírody apod.);
- Realizace workshopů, seminářů, přednášek či soutěží pro širokou veřejnost se zaměřením na její specifické skupiny, které přicházejí do kontaktu se zvolenými tematickými oblastmi (specifické skupiny veřejnosti);
- Ostatní osvětové aktivity, kampaně na zvyšování povědomí a jejich různé formy (včetně digitálních), které se zaměřují na podporované oblasti Programu.

Jaká byla minimální a maximální výše podpory?

Výše podpory, která může být v rámci jednoho projektu udělena, je minimálně 5 000 eur (130 000 Kč) a maximálně 50 000 eur (1 300 000 Kč).

OBSAH:

- Trendy v ochraně přírody (TOP)....4
- Planeta Praha....5
- Okřídlení sousedé....6
- Ze života starých stromů....7
- Losos a lososovité ryby v našich řekách - od historie po současnost....9
- Poklad na stříbrném Labi....11
- Objevovat a chránit: ohrožené světy vodních ekosystémů a jejich biodiverzity....12
- Čisté vytápění s Norskými fondy....13
- Ekologické vytápění dřevěnými palivy....13
- Lokální kvalita ovzduší - věc veřejná....14
- Osvětová kampaň: Jak správně topit....15
- Zdravé auto: zlepšení kvality ovzduší a snižování emisí u osobních vozidel....16
- Něco je ve vzduchu....17
- Tvorba populárně naučných videí na téma ochrana ovzduší....18
- Energetický management - cesta k úsporám energie....19
- Bioindikátory v akci - perlorodka říční a vranka obecná v roli indikátorů vodního prostředí....19
- Čistá voda není náhoda....21
- Snižování znečištění vod....22
- Smart water....23
- Tohle piju: Transparentně ohledně efektů pesticidů i jiných účinných látek....24
- Třídím olej....25
- Společně proti suchu a povodním....26
- Beeclime: úspěšné včelaření v době klimatické změny....27
- Ekoabeceda pro klima....28
- Klima. Klima? Klima!....29
- Adapterra Awards: celonárodní soutěž nejlepších adaptačních opatření....30
- Učíme o klimatu prostřednictvím místa a participace....31
- Implementace aktuálních poznatků z ekologie lesa do lesnické praxe....32

Foto: archiv Státního fondu životního prostředí ČR

3201400076: TRENDY V OCHRANĚ PŘÍRODY (TOP)

Realizátor projektu: Univerzita Karlova
Partner projektu: DHP Conservation s.r.o., Univerzita Mateja Bela
Výše podpory: 1 122 407 Kč

Projekt "Trendy ochrany přírody", který jsme realizovali ve spolupráci s Univerzitou Mateje Bela v Banskej Bystrici a DHP Conservation s.r.o., je důležitý zejména proto, že environmentální vzdělávání představuje klíčový způsob, jak dlouhodobě zajistit úspěšnou ochranu přírody v praxi. U pracovníků státní i nevládní ochrany přírody je rovněž celoživotní vzdělávání v oboru podmínkou pro efektivní realizaci jejich profese. Takové celoživotní vzdělávání u nás přitom doposud chybělo, pracovníci státní ochrany přírody přitom procházejí pravidelným proškolování v otázkách právních předpisů, správního řízení a dalších úředních postupů, ale pravidelné doškolování v odbornosti ochrany přírody doposud chybělo. Což je zvláště důležité, protože obor se rychle a dynamicky vyvíjí. Jako hlavní cíl projektu jsme proto stanovili vytvoření systému pravidelného profesního vzdělávání expertů na ochranu přírody a zároveň jeho prostřednictvím sdílet zajímavé informace o nových trendech se širokou veřejností. Naším sekundárním cílem pak bylo oslovit studenty středních škol a veřejnost a ukázat jim praxi ochrany přírody zblízka.

Naším hlavním počinem bylo uspořádání třísemestrálního kursu celoživotního vzdělávání na Univerzitě Karlově určený především ochranářům profesionálům. Dále jsme pak připravili 10 webinářů a 8 zahraničních on-line přednášek pro veřejnost a 18 přednášek pro střední školy. Takto jsme oslovili 1300 lidí. Abychom šířili osvětu dále, realizovali jsme kampaň formou článků v časopisech Vesmír a Ochrana přírody, vstupů na sociálních sítích a v médiích. Díky České Televizi a Českému Rozhlasu jsme oslovili přes 700 000 lidí. S cílem oslovit širší veřejnost jsme rovněž vytvořili dokumentární film "Trendy ochrany přírody" a dva filmové rozhovory s osobnostmi přírodních věd na témata současnosti, budoucnosti a největších hrozeb ochrany přírody. Veškeré přednášky, webináře a filmy jsme uveřejnili na webových stránkách projektu. Tím jsme zvýšili potenciál oslovit nejen cílové skupiny spojené s ochranou přírody, ale i část širší veřejnosti, kterým není ochrana přírody lhostejná.

Význam projektu spočívá zejména v širokém potenciálu jeho dosahu a v potenciálu jeho dlouhodobosti. Důkazem je fakt, že o celoživotní vzdělávání v ochraně přírody byl a je mezi pracovníky ochrany přírody trvale velký zájem. Projekt tak úspěšně vyplňuje existující mezeru v ochranářském vzdělávání v Česku.

Více informací najdete na: www.trendyochranyprirody.cuni.cz

3201400071: PLANETA PRAHA

Realizátor projektu: PRODUKCE RADIM PROCHÁZKA s.r.o
Partner projektu: atelier.doc, Fórum ochrany přírody, z.s.
Výše podpory: 1 296 000 Kč

Propagace ochrany přírody v Česku je většinou orientována na představování konkrétních ochranářských opatření, případně na prezentaci „nejkrásnějších“ přírodních míst. Proto jsme se s filmem Planeta Praha rozhodli ukázat jinou možnost prezentace. Za pomoci využití silného vzdělávacího nástroje – filmu – je možné nenásilně působit na široké publikum a přivést ho k zájmu o fungování přírody (potřebný krok k naplnění principu „poznej a chraň“).
Chtěli jsme také, aby nám promítání filmu umožnilo debatovat s odbornou veřejností způsob propagace témat ochrany přírody. Odborníci se díky filmu mohou učit dovednostem propagace, které nemají jinak příležitost získávat.

Stěžejní aktivitou, kterou jsme v projektu realizovali, bylo natočení filmu Planeta Praha. Dále jsme vydali stejnojmennou knihu a oslovili laickou veřejnost prostřednictvím kampaní i zapojení odborné veřejnosti. K datu formálního ukončení projektu se nám podařilo promítnout film v kinech téměř 60 000 diváků. Další lidi jsme oslovili díky akcím ve školách a účastí na konferencích, festivalech a dalších. V neposlední řadě jsme film uvedli v televizním vysílání a na streamovacích službách, čímž dosah ještě v budoucnu poroste.

Náš film je průkopníkem v propagaci ochrany přírody díky tomu, že nabízí inovativní a nestereotypní pohled na životní prostředí ve městě, a oslovujeme díky němu zejména laickou veřejnost. Jeho neobvyklý přístup spočívá v propojení umění a vědy, což přináší divákům unikátní zážitek.

Nám a dalším filmařům jsme ukázali možnost financování z veřejných zdrojů. Tato strategie otevírá dveře pro tvorbu české audiovizuální produkce, zejména v častých případech, kdy je veřejné financování jedinou dostupnou možností pro vznik těchto děl.

Více informací najdete na: www.aerofilms.cz/microsite/planeta-praha

Foto: archiv Státního fondu životního prostředí ČR

3201400073: OKŘÍDLENÍ SOUSEDÉ

Realizátor projektu: Česká společnost ornitologická
Partner projektu: Česká společnost pro ochranu netopýrů, Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko, občianske združenie
Výše podpory: 1 169 433 Kč

Mnoho ptáků a netopýrů se naučilo žít v těsné blízkosti lidí – hnízdí na domech, ve štěrbinách fasád, pod střechami. Právě v lidských sídlech ale často přicházejí o svá útočiště – při rekonstrukcích mizí hnízdiště, nové budovy přinášejí nebezpečné skleněné plochy. Lidé jejich přítomnost často ani nevnímají, a co nevidíme, to většinou nechráníme. Proto jsme se v projektu rozhodli zlepšit povědomí veřejnosti i odborníků o těchto „okřídlených sousedech“ a ukázat, jak snadno jim lze pomoci.

Po celé republice jsme uspořádali řadu kampaní a osvětových akcí – upozorňovali jsme na rizika, která ptákům a netopýrům hrozí, a zároveň jsme nabízeli konkrétní řešení. Pořádali jsme semináře a workshopy pro učitele, architekty, úředníky i školní kolektivy. Veřejnost se mohla zapojit do kampaně Týden skleněného zabijáka a podílet se na mapování nebezpečných ploch. Vydali jsme dvě publikace (Okřídlení sousedé), připravili sérii článků pro časopis Naše příroda, natočili čtyři krátké dokumenty, vysílali živé pořady s ornitology a pořádali terénní akce s pozorováním ptáků i ukázkami kroužkování.

Celkem jsme našimi aktivitami oslovili přes 300 000 lidí a podařilo se nám probudit větší vnímavost veřejnosti vůči živočichům, kteří s námi sdílejí města a vesnice. Lidé začali aktivně hlásit ohrožená hnízdiště nebo úhyny ptáků po nárazech do skel. Tyto podněty jsme předali příslušným úřadům nebo pomohli s řešením. Architekti a úředníci, kteří se díky našim seminářům seznámili s problematikou kolizí ptáků se skly, teď mohou lépe posuzovat rizikové stavby a navrhovat vhodná opatření. Učitelé začali téma začleňovat do výuky – mnozí z nich již uspořádali projektové dny a dál tak šíří vztah dětí k přírodě.

Všechny výstupy zůstávají volně dostupné i po skončení projektu. Publikace, filmy, metodiky i inspirativní příklady dobré praxe tak budou dál pomáhat chránit biodiverzitu v našich sídlech. Projekt ukázal, že každý z nás může přispět – a že i malá změna v postoji může mít velký dopad.

Více informací najdete na: www.birdlife.cz/co-delame/vzdelavani/okridleni-sousede

Foto: Safíra Misáková

Foto: Český svaz ochránců přírody Vlašim

3201400035: ZE ŽIVOTA STARÝCH STROMŮ - VZDĚLÁVACÍ A OSVĚTOVÉ AKTIVITY NA PODPORU PŘÍTOMNOSTI SENESCENTNÍCH STROMŮ V KRAJINĚ

Realizátor projektu: Český svaz ochránců přírody Vlašim
Partner projektu: Naše příroda z.s
Výše podpory: 1 299 240 Kč

Staré, mohutné stromy s prasklinami, dutinami a odlupující se kůrou jsou důležitým útočištěm pro mnoho druhů, včetně těch ohrožených. Paradoxně je právě nejstarší fáze života stromu tou nejcennější z hlediska biodiverzity. Tyto staré stromy se rozkládají pomalu a poskytují nezbytný úkryt a zdroje pro celou řadu organismů. Abychom udrželi tento křehký ekosystém, je nezbytné zachovávat rozmanitost stromů v různém věku a stupni rozkladu na místech, jako jsou aleje, sady, veřejné parky nebo dokonce soukromé zahrady.

V tomto projektu jsme se zaměřili na změnu vnímání starých stromů. Naším cílem bylo poukázat na jejich pozitivní dopad na krajinu a zdůraznit jejich význam pro podporu biodiverzity.

V první fázi jsme uspořádali fotografickou soutěž, která měla zjistit, jak běžní Češi vnímají staré stromy. Soutěž nám přinesla bohatou sbírku snímků, které jsme následně využili k vytvoření výstavy „Veteránské stromy“. Tato výstava představuje nejzajímavější příběhy z jednotlivých ročníků a je doplněna estetickými prvky „starého dřeva“, které boří zažitý stereotyp, že staré stromy jsou nechtěné nebo nevzhledné.

Protože staré stromy si zaslouží víc než jen diskuzi a výstavy, uspořádali jsme také sérii praktických aktivit, které se točily kolem nich. Účastníci se seznámili se strukturou a vlastnostmi dřeva a mohli si vytvořit dekorativní předměty z rozkládajícího se dřeva, čímž si vytvořili osobní vztah ke konkrétnímu kusu dřeva a stali se součástí jeho příběhu.

Do projektu jsme více zapojili i žáky základních a středních škol, pro které jsme vytvořili a otestovali program environmentální výchovy. Ten kladl důraz na vnímání starých stromů jako živých organismů, které nás přežívají a čelí mnoha výzvám během svého dlouhého života.

Foto: archiv Státního fondu životního prostředí ČR

Téma jsme rozšířili i formou dvou konferencí pro učitele základních a středních škol a lektory environmentální výchovy. Tyto akce se zaměřily na metodiku a principy výuky o starých stromech a nabídly praktické nástroje pro začlenění tématu do výuky.

Pro odbornou veřejnost jsme ve spolupráci s dalšími organizacemi uspořádali celostátní konferenci. Ta spojila zástupce správců zeleně a obcí a vytvořila prostor pro sdílení zkušeností a strategií, jak omezit zbytečné kácení biotopů spojených s veteránskými stromy.

Fotografická soutěž obdržela více než 400 snímků od 326 autorů, z nichž bylo vybráno 40 finalistů. Připravili jsme také sérii rozhlasových reportáží pro Český rozhlas a publikovali články v časopisech Bedrník a Naše Příroda. Naše dvě konference pro pedagogy a odborníky přilákaly více než 200 účastníků. Vydali jsme dva určovací klíče v češtině i angličtině v nákladu 5 200 výtisků. Na akce o starých stromech dorazilo téměř 25 000 návštěvníků a zdokumentovaný dosah projektu přesáhl 426 000 lidí.

Projekt posílil pozitivní vnímání starých stromů a jejich role v krajině. Výrazně přispěl ke změně veřejného názoru – od vnímání starých stromů jako nevhodných nebo nebezpečných směrem k jejich uznání jako nedílné a nezbytné součásti našeho prostředí. U studentů, učitelů, zahradníků i vlastníků pozemků prohloubil pochopení významu starých stromů – nejen z estetického hlediska, ale i jako klíčového prvku ekosystému. Projekt také podpořil spolupráci mezi odbornými organizacemi zabývajícími se péčí o stromy a obcemi spravujícími veřejnou zeleň. Do budoucna tak vytváří silný základ pro harmonické soužití lidí a starých stromů ve veřejném i soukromém prostoru.

Více informací najdete na: www.arboristickaakademie.cz

3201400098: LOSOS A LOSOSOVITÉ RYBY V NAŠICH ŘEKÁCH - OD HISTORIE PO SOUČASNOST

Realizátor projektu: Nemeleme, z. s
Partner projektu: Český rybářský svaz, z. s., Sciencemonastery AS, World Fish Migration Foundation
Výše podpory: 1 296 000 Kč

Náš projekt se zaměřil na zvyšování povědomí o populacích lososovitých ryb, zejména lososa a pstruha, v České republice. Téma lososovitých ryb je dnes velmi diskutované – kvůli klimatické změně, dravcům, akvakultuře, sportovnímu rybolovu a fragmentaci toků. Veřejnosti jsme přibližovali historii i současný stav těchto ryb a poukazovali na negativní dopady, které na ně i celé říční ekosystémy působí.

Vytvořili jsme vzdělávací filmy a publikace určené jak mládeži, tak široké veřejnosti, které zdůrazňovaly význam říčních ekosystémů a života lososovitých ryb. Pro odbornou veřejnost jsme připravili informace o znečištění vody, lovu dospělých lososů, výstavbě přehrad a malých vodních elektráren, akvakultuře, kvalitě vodních toků a predaci na pstruhových revírech. Poskytovali jsme objektivní, odborně podložené informace.

Zásadním prvkem bylo představení inovativní metody inkubace rybích jiker přímo v přirozených tocích, která vzbudila velký zájem u Českého rybářského svazu i dalších aktérů. Klíčovým aspektem našich aktivit bylo zážitkové vzdělávání – velká část programu probíhala přímo v terénu. Na tvorbě a distribuci materiálů se podíleli partneři jako Český rybářský svaz, World Fish Migration Foundation nebo Sciencemonastery AS.

V rámci projektu jsme zrealizovali řadu aktivit zaměřených na informování veřejnosti o stavu lososovitých ryb a narušených říčních ekosystémech. Výrazně jsme se opřeli o mediální výstupy – vznikla série tří krátkých dokumentárních filmů „Ve vodě“, natočená s dokumentaristou Prokopem Pithartem, která se věnovala lososům, pstruhům obecným a dalším lososovitým rybám. Vydali jsme populárně-naučnou knihu a publikovali tři odborně zaměřené články v časopisech Naše příroda, Veronica a Rybářství.

Foto: archiv Státního fondu životního prostředí ČR

Do našich vzdělávacích aktivit se zapojilo téměř 3 000 lidí a tisíce dalších sledovaly naše výstupy na sociálních sítích. Díky těmto kanálům i tištěným materiálům jsme široké veřejnosti poskytli odborně podložené a srozumitelné informace o lososovitých rybách v souvislostech, které jsou aktuálně předmětem intenzivní diskuze. Celkově jsme našimi aktivitami oslovili více než 10 000 lidí. Projekt tím přispěl k lepšímu porozumění veřejnosti, které je zásadním krokem k ochraně přírody a udržitelnému přístupu ke správě vodních toků.

Projekt měl význam především díky své šíři a ambicióznímu cíli – zlepšit informovanost o stavu lososovitých ryb v České republice a zároveň přiblížit široké veřejnosti negativní dopady na říční ekosystémy. Poskytováním odborných informací jsme chtěli upozornit na to, že dobře spravované vodní toky jsou zásadní nejen pro ryby, ale i pro celé ekosystémy a lidi samotné.

Projekt zároveň nastartoval spolupráci s místními vzdělávacími organizacemi, kterou chceme dále rozvíjet. Mnohé z výstupů, které během projektu vznikly, zůstanou využitelné i po jeho skončení – ať už v rámci vzdělávání, nebo konkrétních ochranářských aktivit.

Více informací najdete na: www.nemeleme.cz

Foto: archiv Státního fondu životního prostředí ČR

3201400043: POKLAD NA STŘÍBRNÉM LABI

Realizátor projektu: Muzeum města Ústí nad Labem, příspěvková organizace
Výše podpory: 1 299 999 Kč

Odborníci se shodují, že jedním z klíčových aspektů ochrany přírody je informovanost veřejnosti o hodnotě ekosystémů a o důsledcích, které lidské aktivity na přírodu mají. Již mnoho bylo napsáno o negativním vlivu overtourismu na horské lokality, nicméně větší tlak na přírodní dědictví je patrný i v ostatních ekosystémech, zejména dobře dostupných (např. příměstské lesy a louky). Cílem našeho projektu bylo zvýšit povědomí o stavu ekosystémů v modelové oblasti labského údolí u široké veřejnosti, poukázat na konkrétní projevy obecných problémů životního prostředí v této oblasti a motivovat k ochraně biodiverzity a k chování, které je příznivé pro životní prostředí.

V projektu jsme realizovali několik aktivit. Natočili jsme sérii krátkých filmů, uspořádali výstavy s bohatým doprovodným programem, publikovali tři populárně naučné články a kampaň za zvýšení povědomí. Informovanost veřejnosti je jedním z klíčových aspektů ochrany přírody. Výstupy projektu zpřístupňují problémy v místních ekosystémech širokému spektru cílových skupin. Terénní exkurze a programy pro školy dále napomáhají obyvatelům k vytvoření kladného, blízkého vztahu k místní přírodě.

Realizací projektu jsme přispěli k informování veřejnosti o problémech životního prostředí na Ústecku. Díky krátkým filmům publikovaných na YouTube, vydání publikace a článku se nám podařilo oslovit přes 100 000 osob. Přímo k nám do muzea a na doprovodný program zavítalo přes 7 000 návštěvníků. Na základě kladných ohlasů a zájmu o výstavu, filmy, programy pro školy i akce pro veřejnost soudíme, že zvýšit povědomí o problémech v místních ekosystémech se nám podařilo.

Dosah výstupů byl řádově vyšší než očekávané hodnoty a zejména díky krátkým filmům se nám podařilo oslovit i skupiny, pro které nejsou environmentální témata prioritní. O výstavu a s ní spojené programy pro školy byl velký zájem, stejně tak i o akce pro veřejnost. Z dlouhodobého pohledu je významným přínosem projektu začlenění výstupů (zejména exkurzí a programů pro školy) do stálé nabídky našeho pedagogického oddělení. Díky projektu se nám podařilo oslovit velké množství lidí a ukázat jim, jak mohou přispět k ochraně biodiverzity v labském údolí.

Více informací najdete na: www.pokladnastribrnemlabi.cz
Poklad na stříbrném Labi - videa

Foto: Muzeum města Ústí nad Labem

3201400019: OBJEVOVAT A CHRÁNIT: OHROŽENÉ SVĚTY VODNÍCH EKOSYSTÉMŮ A JEJICH BIODIVERZITY

Realizátor projektu: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Partner projektu: Norwegian University of Life Sciences
Výše podpory: 1 300 000 Kč

V oblasti ochrany živočichů a rostlin vázaných na vodu je v Česku stále co zlepšovat. Tyto křehké ekosystémy, mezi které patří řeky, jezera, rybníky a mnoho dalších, jsou domovem celé řady druhů. Mnoho z těchto druhů se musí potýkat s následky znečištění vod a vzduchu, změn klimatu a nadměrného využívání krajiny. Ochrana vodních ekosystémů je klíčová pro budoucnost naší planety a všech jejích obyvatel. Zaměřili jsme se proto na propagaci aktuálních problémů vodních ekosystému a jejich biodiverzity. Zaměřili jsme se na čtyři oblasti: (1) invazivní druhy ve sladkovodních ekosystémech; (2) rybí migrace a bariéry na tocích; (3) význam mimoprodukčních funkcí rybníků a (4) trvale udržitelné formy akvakultury. Povedlo se nám především probouzet v lidech aktivní přístup a schopnost chovat se environmentálně odpovědným způsobem. To vše za přispění Norské Univerzity přírodních věd, partnera projektu, se kterým jsme si pravidelně vyměňovali zkušenosti a znalosti.

V projektu jsme realizovali osvětové kampaně zaměřené na širokou veřejnost při příležitostech městských slavností, výlovu rybníka, Světového dne vody, Mezinárodního dne rybí migrace aj. Při přípravě a realizaci projektu jsme vnímali jako klíčové zapojit do osvěty hlavně děti. Díky vzdělávacím seminářům, přednáškám, organizaci akcí pro děti či vydání pohádkové knihy se nám tak povedlo oslovit žáky základních a středních škol. Na odborné úrovni jsme prohloubily partnerskou spolupráci mezi odborníky z Fakulty rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity a norským partnerem, zorganizovali několik workshopů s mezinárodní účastí. Dalším naším výstupem byl soubor krátkých filmů, rozhlasových pořadů a populárně-naučných publikací představujících témata ztvárněná žánrově pestrým, aktuálním a srozumitelným způsobem. Také jsme připravili čtyřdílný podcast s názvem FROVCAST zaměřený na téma vodních ekosystémů. Ve všech aktivitách projektu jsme kladli důraz na to, jak může pomoci každý z nás.

Snažili jsme se namotivovat cílové skupiny k odpovědnějšímu chování ve vztahu k ochraně vodních ekosystémů a jejich biodiverzity. Celkově jsme oslovili 14 171 lidí přímo na námi pořádaných akcích i nepřímo letákovou kampaní, články apod. Vytvořili jsme sadu vzdělávacích a propagačních nástrojů, čtyři videa na YouTube, knihu s příběhem a materiály, které mohou dále použít pedagogové při své výuce.

Více informací najdete na: www.mevpis.cz

3201400024: ČISTÉ VYTÁPĚNÍ DOMÁCNOSTÍ S NORSKÝMI FONDY

Realizátor projektu: Topinfo s.r.o
Výše podpory: 1 296 000 Kč

V českých domácnostech zejména na venkově je stále relativně rozšířené vytápění pomocí tuhých paliv, jako jsou dřevo nebo uhlí. Volba správného zdroje tepla má zásadní vliv na energetické úspory i celkovou emisní zátěž. Náš projekt jsme tím pádem zaměřili především na osvětovou činnost v oblasti náhrady nevyhovujících kotlů na pevná paliva novými moderními zdroji tepla, a také na osvětovou kampaň zaměřenou na vliv vlhkosti palivového dřeva na množství produkovaných emisí při jeho spalování. Spalování nekvalitního a vlhkého dřeva totiž může být velkým ekologickým problémem i u moderních spalovacích zdrojů.

Součástí kampaně, kterou jsme připravili, bylo celkem šest videí se souhrnnou stopáží 104 minut, více jak 100 článků určených převážně odborníkům a publikace o palivovém dřevě vydaná elektronicky i v tisku. Dále jsme vytvořili unikátní kalkulačku spotřeby paliva a produkovaných emisí z malých zdrojů tepla pro domácnosti a zorganizovali jsme čtyři semináře pro účastníky stavebních veletrhů. Kampaní jsme oslovili více než 800 000 osob v cílové oblasti, u kterých jsme zvýšili znalosti v otázkách výběru moderního domácího zdroje tepla a vlivu vlhkosti palivového dřeva na emise produkované lokálním spalováním. Kampaň jsme cílili především na uživatele kotlů na tuhá paliva a na specialisty, kteří provádí jejich montáž a servis. Zvýšili jsme tak podvědomí cílové skupiny o záludnostech určování vlhkosti palivového dřeva běžnými vlhkoměry a o tom, jak toto dřevo spalovat ekologicky a efektivně. Výstupy kampaně jsme průběžně publikovali na serveru TZB-info.cz a YouTube.com. Díky naší kalkulačce emisí si může každý provozovatel lokálního zdroje tepla vypočítat, jak moc jeho zdroj tepla zatěžuje ovzduší i jeho uhlíkovou stopu.

V současnosti dochází k rozsáhlé výměně starých kotlů na pevná paliva za moderní zdroje tepla. Narůstá počet nových lokálních zdrojů na spalování dřeva. Zvýšení podvědomí uživatelů těchto zdrojů tepla o tom, jak správně vytápět svůj dům a byt, má bezesporu zásadní vliv na snižování energetické náročnosti a snižování ekologické zátěže při vytápění budov.

Více informací najdete na: www.vytapeni.tzb-info.cz

3201400005: EKOLOGICKÉ VYTÁPĚNÍ DŘEVNÍMI PALIVY

Realizátor projektu: Česká peleta, z.s.p.o
Partner projektu: Bioenergy Europe
Výše podpory: 1 300 000 Kč

I přestože je kvalita ovzduší na českém venkově obecně lepší než v městských oblastech, venkov stále čelí několika velkým výzvám. Jednou z nich je spalování tuhých paliv, jako jsou dřevo nebo uhlí, za účelem vytápění. Tato praxe se týká zejména starších domů a domácností právě na venkově. Spalování nevhodných tuhých paliv ve starých kotlích s nízkou účinností vede k vypouštění velkého množství polutantů a prachových částic do vzduchu, což má přímý negativní vliv na životní prostředí v dané lokalitě a zároveň na zdraví místních obyvatel. Problém nevhodného vytápění nám tak připomíná, že je stále potřeba vyvíjet snahu zmírnit tyto negativní vlivy.

V klastru Česká peleta z.s.p.o., který sdružuje firmy působící v oboru vytápění biomasou, jsme proto připravili osvětový a edukační projekt. Naším cílem bylo oslovit širokou skupinu laiků i odborníků zejména z řad majitelů domů a budov, odborné veřejnosti (topenáři, instalatéři, energetičtí specialisté a další), výrobců a distributorů paliv. Ke komunikaci směrem k cílové skupině jsme využili velkou online informační kampaň.

Dále jsme natočili a v TV Prima nechali odvysílat čtyři pořady o ekologickém vytápění. V neposlední řadě jsme vydali deset komerčních článků v celostátních periodicích a během září 2022 jsme distribuovali námi připravenou populárně-naučnou publikaci. V popsaných komunikačních aktivitách jsme se zaměřili především na snižování negativního vlivu lidské činnosti na kvalitu ovzduší, konkrétně jsme naučili širokou cílovou skupinu, jak lépe topit, používat jakostní palivo, jak zrychlit výměny nevyhovujících kotlů a jaké přinesou úspory, kde najít odborníky a inspirovat se dobrými příklady z praxe.

Pomocí aktivit projektu se nám podařilo oslovit opravdu velké množství lidí. Náš původní cíl minimálního počtu 1 000 000 oslovených osob se nám povedlo vysoko překonat. Zobrazení na webu Deník.cz a na webech společnosti Seznam.cz v čítají celkem přes 12 mil., navíc námi připravené televizní pořady vidělo na TV Prima přes 1,5 mil. sledujících. Tato kampaň tak bezpochyby rozšířila povědomí veřejnosti o možnostech ekologicky šetrného vytápění budov pomocí biomasy, zvýšila motivaci vlastníků a provozovatelů budov k přechodu na tento způsob topení a představila jeho hlavní výhody. K tomu navíc jsme úspěšně proškolili celkem 140 odborníků zejména z řad topenářů.

Zkušenosti získané při realizaci tohoto projektu budeme využívat i nadále při přípravě dalších komunikačních kampaní a školení.

Více informací na: www.ceska-peleta.cz

3201400060: LOKÁLNÍ KVALITA OVZDUŠÍ – VĚC VEŘEJNÁ

Realizátor projektu: Česká zemědělská univerzita v Praze
Výše podpory: 790 344 Kč

Problematika lokální kvality přízemního ovzduší je vysoce aktuální, zejména z hlediska znečištění prachovými částicemi, které obsahují toxické látky s přímým negativním vlivem na lidské zdraví. Cílem projektu bylo zvýšení obecného povědomí o tomto tématu a podnícení zájmu veřejnosti o jeho řešení. Zaměřili jsme se zejména na podání kvalifikovaných informací o možnostech získávání údajů o lokální úrovní znečištění ovzduší prachovými částicemi. Naší snahou bylo přispět k úsilí o celkové zlepšení kvality ovzduší v ČR.

Při řešení projektu jsme realizovali tyto aktivity: Organizace workshopů a přednášek zaměřených zejména na širokou problematiku znečištění ovzduší prachovými částicemi, vytvoření popularizačních krátkých filmů dostupných na veřejných serverech a využitelných při výuce a vzdělávání, vytvoření tematicky zaměřené publikace a publikování dalších popularizačních článků a prezentování projektu na navštěvovaných webových stránkách. Těmito aktivitami jsme dosáhli významného zvýšení povědomí o řešené problematice v souladu se stanovenými cíli. Kvalifikovaná informovanost laické a odborné veřejnosti o řešené problematice je nezbytnou podmínkou pro zlepšování kvality ovzduší na lokální úrovni.

Informace o problematice znečištění ovzduší prachovými částicemi se zaměřením na lokální úroveň podané prostřednictvím:

- 5 workshopů pro celkem 293 účastníků
- 12 tematických přednášek na školách pro 264 posluchačů
- 3 popularizačních odborných článků publikovaných na enviweb.cz a v periodickém tisku ČZU Živá univerzita.
- 2 krátkých výukových filmů, které jsou volně k dispozici na youtube.com, aktuálně celkem 421 shlédnutí
- Odborné a populárně naučné publikace, 500 výtisků + 5500 stažení el. verze
- Zvýšení publicity řešené problematiky na navštěvovaných webech (FB, Twitter).

Celkový dopad řešení projektu je tedy nemalý a nepochybně přispělo k významnému zvýšení informovanosti o dané problematice.

Dosáhli jsme významného zvýšení obecného povědomí o tématu lokální kvality ovzduší a podnícení zájmu veřejnosti o jeho řešení. Výstupy realizovaných aktivit, zejména pak výukové filmy, vydaná publikace a zveřejněné popularizační články reprezentují významný dlouhodobý dopad. Například počty shlédnutí filmů kontinuálně narůstají i po ukončení řešení projektu.

Více informací najdete na: www.af.czu.cz

3201400114: OSVĚTOVÁ KAMPAŇ: JAK SPRÁVNĚ TOPIT

Realizátor projektu: Liberecký kraj
Výše podpory: 1 152 707 Kč

Naši osvětovou kampaň „Jak správně topit“ jsme zaměřili na informování veřejnosti o správném topení v kotlích a topidlech na pevná paliva, vlivu spalování pevných paliv na kvalitu ovzduší a o tom, jak se tento způsob vytápění podílí na celkovém znečištění ovzduší v Libereckém kraji. Také jsme chtěli lidem ukázat, jak se o kotel správně starat a proč je důležité vybírat kvalitní paliva. Nesprávné topení má totiž negativní vliv na lidské zdraví. Osvětu jsme vedli tak, abychom informovali co nejvíce zainteresovaných osob, kteří v kotlích a kamnech topí, nebo se jich to týká. Chtěli jsme poskytnout srozumitelný návod, jak topit efektivněji a úsporněji, a motivovat občany k aktivnímu zájmu o vlastní zdraví a kvalitu ovzduší ve svém okolí.

V projektu jsme vytvořili sérii tří videí. Ta poskytují informace o kvalitě ovzduší v Libereckém kraji vztažené k emisím z lokálního vytápění, instrukce o správné obsluze kotlů a topidel na pevná paliva. Také v nich ukazujeme, jak důležité je využívání kvalitního a správně skladovaného paliva. V neposlední řadě se ve videích věnujeme regulaci, která se týká topení v kotlích na pevná paliva. Videa během topné sezony vysílala regionální televize RTM+ a také jsme je umístili na YouTube, kde je vidělo téměř 45 000 lidí. Jako doplněk k videím jsme nahráli i celkem 6 audiospotů obsahujících stejné informace jako videa. Tyto spoty jsme vysílali v rádiích v regionu.

Stěžejními akcemi byly také osvětové akce „SMOKEMAN zasahuje“, které jsme provedli v šesti městech Libereckého kraje. Na těchto akcích vystupoval náš kolega coby Smokeman, který se svým týmem a pojízdným kotlem ukazoval zejména školním dětem poutavě, jak správně topit a čeho se naopak vyvarovat. Nakonec, abychom ještě zlepšili pozitivní dosah našich aktivit, jsme připravili letákovou kampaň. V té jsme cílili na 15 000 vytipovaných domácností v kraji, které topí pevnými palivy.

Podle našich dat předpokládáme, že jsme dosáhli alespoň na 60 000 obyvatel Libereckého kraje, zejména z obcí se zhoršenou kvalitou ovzduší. Tito lidé si díky natočeným videím, audio spotům, letákům a účastí na akcích „SMOKEMAN zasahuje“ zvýšili povědomí o vlivu spalování pevných paliv na kvalitu ovzduší, o správné údržbě a obsluze kotlů a kamen na tuhá paliva. Předpokládáme, že jsou tím motivováni ke správnému provozu domácích topenišť, většímu zájmu nejen o své zdraví, ale že tím přispějí i ke zlepšení kvality ovzduší ve svém okolí a budou se tak podílet na zlepšení životního prostředí. Veškeré materiály vytvořené v rámci projektu budou nadále dostupné online a vlastními prostředky budou před a během topné sezóny připomínány prostřednictvím např. sociálních sítí.

Více informací najdete na: www.spravnetopit.cz

3201400125: ZDRAVÉ AUTO - ZLEPŠENÍ KVALITY OVZDUŠÍ A SNIŽOVÁNÍ EMISÍ U OSOBNÍCH VOZIDEL

Realizátor projektu: Ústav státu a práva Akademie věd ČR, v. v. i.
Partner projektu: Asociace emisních techniků a opravářů, z.s.
Výše podpory: 1 132 772 Kč

Foto: Ústav státu a práva Akademie věd

Kvůli intenzivnímu využívání osobních automobilů má doprava většinový podíl na znečištění ovzduší ve městech, což má negativní dopad na lidské zdraví. Hlavní část (50 %) škodlivých emisí vytváří 5 – 10 % vozidel ve špatném technickém stavu, nicméně občané o tomto problému nevědí neznají a politicky zainteresovaní stakeholdeři ho neřeší a technické kontroly ho v praxi nekorigují. Cílem projektu proto bylo zvýšit angažovanost občanů při provozu motorových vozidel a pomocí populárně-vzdělávací kampaně je přimět ke snížení negativního vlivu lidské činnosti na kvalitu ovzduší. Naším klíčovým sdělením bylo, že technická kvalita a údržba spalovacích motorů je nezbytná pro snížení negativních dopadů znečištění ovzduší na lidské zdraví. Samotné právní předpisy uvědomělost a změnu přístupu obyvatel k provozu jejich vozidel nezajistí, proto bylo nutné upozornit na negativní dopady emisí z dopravy na životní prostředí, aby občané mohli tento problém sami řešit.

Pro zvýšení informovanosti občanů jsme s pomocí kolegů z ČVUT, brněnské Fakultní Nemocnice, Transparency International šířili vědecky podložené informace o znečistění ovzduší a mezinárodních best practices ke zlepšení kvality ovzduší. S pomoci našeho projektového partnera, Asociací emisních techniků a opravářů, jsme měřili znečištění vozidel v reálném životě u zainteresovaných občanů. Vytvořili jsme a propagovali 5 různých kampaní: videa, kampaň na sociálních sítích, vědecké články a bezplatnou online knihu, workshop pro stakeholdery na straně obcí a street art kampaň, kde jsme pomocí jedoucího „vraku“ auta demonstrovali problém. Pro dosažení pozitivních reakcí byla zásadní jak komunikace problému pro občany různými způsoby, tak s obcemi, protože řešení zdola nahoru jsou pomalá a pracná.

V rámci realizace projektu:
1. Natočili jsme videa, více než 50 minut, která jsou dostupná na projektovém Youtube kanálu, a více než 100 000 lidí je vidělo.
2. Vytvořili jsme 3 odborné a další dvě propagační publikace s celorepublikovým dosahem zveřejněné v odborných časopisech.
3. Vytvořili jsme naučnou e-knihu, které slouží ke zvýšení informovanosti občanů, ale také přináší doporučení, jak udržovat vozidlo ve správním technickém stavu. Kniha může být bezplatně stažena (již byla stažena 2100krát).

Zorganizovali jsme workshop pro pracovníky obcí a vyškolili jsme 17 účastníků z této odborné veřejnosti. 6. Náš web je atraktivní a navštěvovanou webovou stránkou. 7. Základní sdělení projektu jsme šířili také formou TV reportáží nebo v rádiu a s pomocí Transparency International na podcastu „Stošestka“.

S naší celkovou kampaní jsme oslovili více než 1,5mil. obyvatel, z toho ca. 150 000 mohlo získat hlubší informace o tom, jak provozovat a udržovat motorová vozidla tak, aby se snížil negativní dopad na kvalitu ovzduší, což bylo hlavním cílem našeho projektu. Když vezmeme v úvahu, že polovinu škodlivých emisí vytváří malý počet vozidel ve špatném technickém stavu (nezávisle na jejich stáří), když se naše zpráva dostane k majitelům problematickými vozy, může vést k významnému zlepšení kvality místního ovzduší.

Více informací se dozvíte na: www.uzdravpriserku.cz

3201400086: NĚCO JE VE VZDUCHU

Realizátor projektu: BONAFIDE GROUP, SE
Výše podpory: 497 700 Kč

Dokumentární film upozorňuje na nebezpečné změny v ovzduší a zdravotní následky, ke kterým změny vedou. Cestovali jsme po celé České republice, oslovili jsme přední odborníky a hledali jsme společně nebezpečné škodliviny, které ke změnám kvality ovzduší nejvíce přispívají.

Formát dokumentárního filmu s bohatou účastí špičkových odborníků, srozumitelně popisuje největší hrozby, které na nás dnes číhají v ovzduší nejen v exteriéru, ale zejména uvnitř budov. Film odkrývá veřejnosti málo známé škodliviny v ovzduší (mikropolutanty, škodliviny uvnitř budov, apod). Po úvodních informacích o snižování prachových částic v ovzduší, se film věnuje právě těmto skrytým škodlivinám.

Film apeluje na vnímání nebezpečí, které ze skrytých a v některých případech doposud nedostatečně probádaných hrozeb, číhají na lidský organismus a hledá řešení k jejich eliminaci. Ke dni 22. 2. 2023 jsme dosáhli sledovanosti více než 118 000 zhlédnutí. Film navíc přesahuje diváckou základnu českého publika díky titulkům, které nebyly ve filmu původně zamýšleny.

Očekávanou sledovanost 100 000 zhlédnutí jsme překonali zejména díky platformě Tvize, která se dlouhodobě a systematicky věnuje environmentálním a sociálním problémům a také kampaním, které proběhly na sociálních sítích, direct mailingem a obsahovým kampaním na Youtube.

Více informací najdete na: www.tvize.cz

3201400124: TVORBA POPULÁRNĚ NAUČNÝCH VIDEÍ NA TÉMA OCHRANA OVZDUŠÍ

Realizátor projektu: Čisté nebe o.p.s.
Partner projektu: MAS Pobeskydí, Norwegian Institute for Air Research
Výše podpory: 1 197 203 Kč

Kvalita ovzduší v Moravskoslezském regionu patří k nejhorším v celém Česku. Úmrtnost spojená se znečištěním ovzduší prachovými částicemi je jedna z nejvyšších v celé Evropě. Výzkumy dokazují, že v Česku jsou hlavním zdrojem znečištění lokální topeniště. Na zlepšení situace se tedy může podílet řada občanů vlastními silami. Důležitou roli hraje osvětová činnost. A to nejen v případě lokálních topenišť, ale i v případě dopravy a průmyslu. Z těchto důvodů jsme vypracovali projekt „Tvorba populárně naučných videí na téma ochrana ovzduší“, který je komplexní informační a vzdělávací kampaní spojenou s kvalitou ovzduší především v Moravskoslezském regionu.

V rámci projektu jsme natočili 4 animovaná naučná videa, která představují hlavní zdroje znečištění ovzduší. Patří k nim především znečistění z dopravy, průmyslu a lokálních topenišť. Zároveň jsme ve videích ukázali vliv znečištěného ovzduší na lidské zdraví, ale také jak účinně snižovat a předcházet těmto negativním dopadům. Scénáře videí jsme napsali společně s naším norským partnerem, organizací Norwegian Institute for Air Research. Videa jsme vysílali na regionálních TV stanicích a umístili jsme je na YouTube. Navíc jsme ve spolupráci s druhou partnerskou organizací, MAS Pobeskydí, zorganizovali besedy na vybraných školách Moravskoslezského kraje. Během nich jsme téma znečištění ovzduší představili téměř 600 žákům a učitelům.

Projekt měl pozitivní význam pro informování širokého spektra cílových skupin. K ukotvení znalostí sloužila diskuze, kterou jsme po promítání s žáky a učiteli vedli. Nově nabyté znalosti si děti upevnily i díky brožuře a pracovnímu listu, které jsme jim rozdali. Vytvořená videa nabízí kromě vzdělávací složky i vzorce správného chování v daných situacích. Velký dopad má také vysílání populárně naučných videí v prostředcích masových médií. Toto vysílání bude pokračovat i po skončení projektu. Všechny výstupy projektu jsme volně zpřístupnili na internetu a již v současné době je využívá řada vyučujících, environmentálních pracovníků a dalších. Kvalitní zpracování a přístupné informace budou sloužit dlouhodobě ke zvyšování povědomí o ochraně ovzduší v Česku a díky anglickým titulkům mohou být videa prezentována i v zahraničí. Úspěšné ukončení projektu je velmi významné pro posílení zájmu o ochranu ovzduší, protože projekt nabídl nové dostupné vzdělávací materiály pro odbornou i širokou veřejnost.

Více informací najdete na: www.pobeskydi.cz

Foto: archiv Státního fondu životního prostředí ČR

3201400037: ENERGETICKÝ MANAGEMENT - CESTA K ÚSPORÁM ENERGIE. SEMINÁŘ, KURZY A PUBLIKACE

Realizátor projektu: EkoWATT z.s.
Výše podpory: 285 264 Kč

Pro většinu zařízení sociální péče je problematika úspor energie problémem, pro který nemají potřebné odborné znalosti a informace. V těchto zařízeních zpravidla neexistuje osoba, která by byla za energetické hospodaření objektu zodpovědná a byla s ním obeznámena. Zároveň neexistuje žádný systém sledování a vyhodnocování spotřeb. Avšak ze strany těchto zařízení je zde zájem tuto oblast řešit. Naším cílem tak bylo motivovat zástupce škol a objektů sociálních služeb k zavedení kvalitního energetického managementu a tím dosáhnout snížení spotřeby energie a související emisní zátěže.

V rámci projektu jsme realizovali všechny plánované aktivity. Zorganizovali jsme dva celodenní semináře zaměřené na energetický management v souvislosti se sociálnímu službami, kde jsme proškolili celkem přes 170 lidí. Dále jsme publikovali editorsky upravené video-prezentace ze seminářů a připravili jsme publikaci Energetický management pro energetické manažery v tištěné i elektronické podobě. Náklad tištěné knihy byl celkem 300 výtisků a z naší webové stránky byla elektronická verze stažena více než 500krát.

Energetický management je klíčovou složkou snižování spotřeb energie v budovách a provozech, proto je důležitá osvěta a vzdělávání v této oblasti. Námi provedené aktivity tak mají dlouhodobý účinek a osvěta lidí podílejících se na správě budov sociálních služeb se projeví v dlouhodobém horizontu. Úspory při provozu budov se v konečném důsledku projeví snížením spotřeby energií a emisí CO2.

Více informací najdete na: www.old.ekowatt.cz

3201400087: “BIOINDIKÁTORY V AKCI" PERLORODKA ŘÍČNÍ A VRANKA OBECNÁ V ROLI INDIKÁTORŮ VODNÍHO PROSTŘEDÍ

Realizátor projektu: Beleco, z.s
Partner projektu: Sciencemonastery AS
Výše podpory: 1 300 000 Kč

Projekt jsme zaměřili na kvalitu vodního prostředí a využili vodní bioindikátory, aby veřejnosti názorně ukázaly stav našich vod. Druhy jako perlorodka, raci a další odhalují kondici ekosystémů srozumitelněji než chemické rozbory – naznačují, jak jsou lidské činnosti propojeny s vodními zdroji. Naším úsilím je výzkum, ochrana a interpretace těchto modelových druhů a na komunikaci stavíme na pevných odborných základech, abychom oslovili odborníky i širokou veřejnost.

Výstupy projektu jsme rozdělili podle cílových skupin. Odborníkům jsme nabídli přednášky, workshopy a materiály, které mohou využít ve vlastní výuce. Pro veřejnost jsme spustili mediální kampaň s dokumentární minisérií na České televizi, publikovali články a vytvořili původní obsah pro web a sociální sítě.

Hlavními výstupy jsou tři díly seriálu „V proudu“ pro Českou televizi a publikace „S bioindikátory v akci“. Oba produkty vznikly až na samém konci projektu, a tak se jejich plný dopad teprve rozvíjí. Česká televize chystá propagační kampaň, která výrazně rozšíří sledovanost. Vytvoření kompletního dokumentu a zajištění spolupráce s ČT byl složitý, časově náročný proces, jenž běžně vyžaduje dlouhodobé plánování, takže doba řešení projektu byla poněkud krátká. Podobně publikace s originálními ilustracemi vyžadovala práci profesionální ilustrátorky, což prodloužilo realizaci.

Očekáváme, že skutečný zásah a dopad seriálu se projeví během šesti měsíců až jednoho roku po odvysílání, a to převážně díky propagaci ČT. Pro Českou televizi jsme se rozhodli kvůli vysoké důvěryhodnosti, prověřené kvalitě a širokému dosahu. I po skončení projektu bude Beleco podporovat kampaň v době oficiální propagace ČT, aby se dosah ještě rozšířil.

Cíl propojit veřejnost s přírodou se prolínal všemi aktivitami a výstupy. Seriál „V proudu“ je podán nenuceným, „youtubeovým“ stylem, přesto si zachovává kvalitu televizního dokumentu. Moderátora i autora jsme vybrali záměrně – navazují na úspěšnou sérii „Do divočiny“. Seriál míří hlavně na mladší publikum, včetně školáků či předškoláků, a je dostupný na iVysílání, takže jeho dopad bude dlouhodobý.

Doprovodná publikace představuje bioindikátory jako modely a vybízí čtenáře k vlastnímu bádání. Cílí na školáky, kteří nejsou jen pasivními příjemci, ale mohou ji aktivně využít ke zkoumání v terénu, což ocení i učitelé a lektoři environmentálních programů. K tisícům tištěných výtisků je navíc na webu Beleco ke stažení PDF, takže je dostupná i po vyčerpání nákladu.

Publikovali jsme také články v populárně-naučných časopisech pro dospělé a příspěvek v dětském časopise Ahoj divočino. Projekt měl dopad i prostřednictvím praktických aktivit – přednášek a workshopů s ukázkami živých živočichů.

Projekt dosáhl sledovanosti a zájmů, které jsme si pro jeho trvání stanovili, a díky pokračující mediální prezentaci očekáváme další růst. Navíc jsme rozšířili dosah projektu i v Norsku.

Více informací najdete na www.beleco.cz

Foto: Beleco

3201400021: ČISTÁ VODA NENÍ NÁHODA

Realizátor projektu: Český svaz ochránců přírody Vlašim
Partner projektu: Pražské vodovody a kanalizace, a. s.
Výše podpory: 1 296 450 Kč

Náš projekt se zaměřil na osvětu a vzdělávání veřejnosti o důležitosti čisté vody a dopadech jejího znečištění. Lidé se díky němu mohli dozvědět, jak konkrétně přispět k ochraně vodních zdrojů – zejména pokud jde o problematiku mikropolutantů, tedy organických nebo minerálních látek (často lidského původu), které ohrožují kvalitu vody.

Zaměřili jsme se především na znečištění pocházející z léčiv a kosmetiky, které běžně končí ve vodě. Ukázali jsme, jak tyto látky ovlivňují kvalitu pitné vody i proces její úpravy. Domácnostem jsme nabídli praktické rady, jak omezit znečištění z běžných přípravků a léků. Díky exkurzím a workshopům se veřejnost mohla seznámit s největším zdrojem pitné vody v Česku a pochopit význam její ochrany. Učitelům a lektorům jsme nabídli odborné školení, aby mohli téma účinně předávat dál.

Součástí projektu bylo i rozšíření expozice Vodního domu o virtuální realitu, která návštěvníky zavedla do běžně nepřístupné úpravny vody Želivka. Vznikly také tři krátké filmy o výrobě pitné vody a přehradě Švihov, dva z nich jsou dostupné i v angličtině. Spustili jsme rozhlasový seriál o délce přes 40 minut, publikovali články o znečištění, ochraně vody a možnostech snížení lidského dopadu. Pro pedagogy jsme připravili metodickou příručku s praktickými tipy, zorganizovali konferenci a semináře. Nechyběly ani workshopy a exkurze k přehradě Švihov.

Projekt „Čistá voda není náhoda“ tak přispěl k hlubšímu porozumění, jak lidské chování ovlivňuje vodní zdroje. Inspiroval k odpovědnému jednání a nabídl konkrétní návody, jak vodu chránit. Výstupy projektu – filmy, expozice, příručka i exkurze – zůstávají k dispozici veřejnosti i po jeho ukončení a budou nadále přinášet užitek. Čistá voda není náhoda – vyžaduje naši aktivní péči a dlouhodobě udržitelný přístup.

Více informací najdete na: www.vodni-dum.cz

Foto: Český svaz ochránců přírody Vlašim

Foto: archiv Státního fondu životního prostředí ČR

3201400050: SNIŽOVÁNÍ ZNEČIŠTĚNÍ VOD

Realizátor projektu: Gymnázium Globe, s.r.o.
Výše podpory: 1 135 935 Kč

Náš projekt se zaměřil na závažný problém znečištění vody. Cílem bylo vzdělávat studenty, učitele, děti i rodiče o tom, jaké látky vodu kontaminují, jak je možné je odstranit a jaká rizika tyto látky představují pro zdraví i životní prostředí.

Prostřednictvím spolupráce odborníků a studentů středních škol jsme se snažili porozumět tomu, co jsou znečišťující látky a jak ovlivňují naše prostředí. Studenti sami zkoumali problematiku znečištění a technologie čištění odpadních vod. Klíčovou otázkou bylo: „Co může každý z nás udělat pro snížení znečištění vody?“

Své poznatky studenti představili na konferenci v Brně. Díky spolupráci s Vodárenskou akciovou společností se zúčastnili exkurzí do čistírny odpadních vod s terciárním čištěním i úpravny pitné vody. Absolvovali také workshopy v univerzitních laboratořích, kde experimentovali s aktivním uhlím při zachytávání znečišťujících látek. Tyto aktivity ukázaly význam „zelených budov“ a kořenových čistíren jako udržitelných řešení.

Vytvořili jsme čtyři krátké filmy na téma voda v krajině a vydali soubor vzdělávacích článků v češtině i angličtině. Věnovali se mimo jiné tématům znečištění, ekologickým čisticím prostředkům, čištění odpadních vod a úpravě pitné vody. Do výuky se zapojilo 305 studentů, proběhly lekce s odborníky, exkurze, laboratorní cvičení a workshopy. Uspořádali jsme také dvě odborné konference, z nichž jednu vedli studenti sami a zúčastnilo se jí 134 osob. Kampaň na sociálních sítích oslovila přes 73 000 lidí.

Projekt úspěšně vzbudil zájem mladých lidí o téma znečištění vody. Studenti navíc sami odhalili závažnost problému mikroplastů, který původně nebyl v centru pozornosti. To je vedlo k zamyšlení nad lepším nakládáním s plasty v domácnostech. Zjistili také, že balená voda nemusí být kvalitnější než voda z kohoutku a že čistírny stále obtížně odstraňují některé metabolity. Ukázalo se, jak důležité je do budoucna začlenit zelené stavby a přírodní způsoby čištění vody do rozvoje měst i obcí.

Více informací najdete na facebookovém profilu projektu

3201400013: SMART WATER

Realizátor projektu: METCENAS, o.p.s.
Partner projektu: AVAS s.r.o.
Výše podpory: 869 310 Kč

Znečištění našich vod v důsledku lidské činnosti zůstává pořád velkým problémem, a to i přesto, že se situace v tomto ohledu již dlouhou dobu postupně zlepšuje. Hlavními zdroji znečištění jsou v současnosti vypouštění odpadních látek v průmyslu, odtok z polí a jiných zemědělských pozemků a nedostatečné čištění odpadních vod. Polutanty, jako jsou těžké kovy nebo chemikálie používané v zemědělství, se pak dostávají do řek i podzemních vod, kde narušují rovnováhu vodních ekosystémů a zároveň představují riziko pro zdraví lidí. Znečištění tedy ovlivňuje nejen vodní život, ale také ohrožuje přístup obyvatelstva k bezpečné pitné vodě.

Proto jsme se rozhodli realizovat osvětový projekt s názvem Smart Water. V něm jsme se zaměřili na realizaci informačních a vzdělávacích aktivit přispívajících k ochraně životního prostředí, zejména pak na snižování negativního vlivu lidské činnosti na kvalitu vod. Připravili jsme několik typů činností od populárně-naučných jako např. tvorbu krátkých filmů po sérii přednášek a seminářů pro odbornou i laickou veřejnost. Tyto aktivity měly za cíl upozornit veřejnost na problémy znečištění vod a představit jejich možná řešení. Na všech akcích, které jsme v rámci projektu Smart Water uspořádali, jsme zájemcům rozdali námi připravenou populárně-naučnou publikaci i letáky s pozvánkami na další semináře.

Připravili jsme dva filmy se stopáží kolem 25 minut, které se věnují problematice mikropolutantů a přírodě blízkých řešení využívaných v rámci ochrany vod před znečištěním. Oba tyto filmy jsme promítali na našich akcích, z nichž nejzajímavější je účast na festivalu Colours of Ostrava. Dále jsme celkem třikrát vystoupili na stanicích Českého rozhlasu ve vědeckých pořadech Meteor a Leonardo a oslovili jsme tak přes 130 000 posluchačů. V neposlední řadě jsme zorganizovali celkem čtyři odborné semináře, kde přednášeli vědci působící v oblasti ochrany vod. Celkem se seminářů zúčastnilo přes 150 lidí.

Díky projektu Smart Water se nám podařilo oslovit opravdu velké množství lidí z řad laiků i odborníků. Není pochyb o tom, že jsme tak přispěli ke zvýšení povědomí o problémech znečištění vod mikropolutanty. Zároveň jsme však veřejnost poučili i o možných řešeních těchto problémů a o zodpovědném přístupu k péči o povrchové i podzemní vody.

Více informací najdete na: www.metcenas.cz

Foto: METCENAS, o.p.s.

3201400048: TOHLE PIJU: TRANSPARENTNĚ OHLEDNĚ EFEKTŮ PESTICIDŮ I JINÝCH ÚČINNÝCH LÁTEK

Realizátor projektu: Hnutí DUHA - Friends of the Earth Czech Republic
Partner projektu: Nadace Partnerství
Výše podpory: 1 180 366 Kč

Znečištění našich vod v důsledku lidské činnosti zůstává pořád velkým problémem, a to i přesto, že se situace v tomto ohledu již dlouhou dobu postupně zlepšuje. Hlavními zdroji znečištění jsou v současnosti vypouštění odpadních látek v průmyslu, odtok z polí a jiných zemědělských pozemků a nedostatečné čištění odpadních vod. Náš projekt jsme proto zaměřili na snižování negativního vlivu lidské činnosti na kvalitu vod. Zejména jsme se soustředili na výskyt pesticidů a pesticidových koktejlů. Naším cílem bylo šířit informace o tématu kvality vod především v zemědělských oblastech. Projektové aktivity jsme směřovali tak, aby oslovily segment veřejnosti, který se zajímá o otázky ochrany životního prostředí a ochrany vod zemědělské krajiny a identifikuje u sebe potenciál pro zvýšení svého zapojení např. formou změny spotřebitelských vzorců (tzv. světle zelený segment). Také jsme cílili na vlastníky zemědělské půdy.

Využili jsme zejména ty komunikační nástroje, které mají potenciál podpořit změnu postojů vlastníků půdy a zemědělců k využívání pesticidů a posílit zájem veřejnosti o toto téma. Cíle projektu se nám podařilo naplnit a u některých komunikačních nástrojů také překročit.

V projektu zaměřeném na informování veřejnosti o problémech spojených s pesticidy jsme prováděli několik klíčových aktivit. Nejdříve jsme provedli podrobnou analýzu, která sloužila jako základ téměř pro všechnu další práci. Na jejím základě jsme vytvořili 4 videospoty, které dynamicky prezentovaly problém pesticidů. Ty jsme intenzivně sdíleli na sociálních sítích s efektivně tak upoutali pozornost lidí k této důležité problematice.

Současně s analýzou jsme vytvořili populárně naučnou příručku "Průvodce po pesticidech 21. století", zaměřenou na laickou veřejnost. Tato příručka, stažená více než 1500krát, poskytuje srozumitelný přehled o problematice pesticidů.

Dalším naším výstupem byl infolist o pesticidech pro vlastníky půdy, který jsme rozesílali do stovek českých obcí. Zpracovali jsme i populárně naučné články, z nichž dva vyšly v tištěném magazínu Evergreen a další byly publikovány online.

Pro zájemce, kteří se chtěli dozvědět více, jsme vytvořili podcasty a zorganizovali jsme participativní debaty s odborníky a laickou veřejností. Tyto aktivity jsme intenzivně šířili přes sociální sítě, emailové rozesílky a newslettery.

Původně neplánovaným, ale významným výstupem bylo zveřejnění analýzy, která nám původně sloužila pouze jako interní materiál. Ukázalo se však, že obsahuje spoustu kvalitních informací o zájmu veřejnosti o problematiku pesticidů. Díky projektu jsme výrazně přispěli ke zvýšení povědomí o pesticidové problematice a zlepšili jsme dostupnost informací pro každého.

Zajistili jsme šíření informací o tématu kvality vod v zemědělských oblastech a možnostech jejího zlepšení. Komunikaci jsme založili na aktuálních vědeckých poznatcích kombinujících řadu inovativních kanálů a nástrojů.

Očekáváme, že tyto cílené vzdělávací a osvětové aktivity dopomohou k behaviorální změně týkající se spotřebitelského chování a občanské participace. K projevení této změny byl projekt příliš krátký a celkový dopad na společnost bude pozorovatelný až v řádu několika let. Podle reakce a velké vlny zájmu, kterou naše aktivity vyvolaly, můžeme předpokládat, že změna postojů a chování ve společnosti již odstartovala. Tématu pesticidů a jeho komunikaci se budeme v naší organizaci i organizaci partnera věnovat i nadále a tím zajistíme kontinuitu.

Více informací najdete na: www.tohlezeru.hnutiduha.cz

3201400092: TŘÍDÍM OLEJ

Realizátor projektu: TRAFIN OIL, a.s.
Výše podpory: 1 300 000 Kč

ZNáš projekt se zaměřil na vzdělávání a osvětu v oblasti správného nakládání s použitým kuchyňským olejem. Cílem bylo zmírnit negativní dopady lidské činnosti na kvalitu ovzduší i odpadních vod. Použitý olej je totiž v domácnostech často bezmyšlenkovitě vyléván do dřezu nebo toalety, což má řadu škodlivých důsledků pro životní prostředí.

Prostřednictvím informační a poutavé kampaně jsme veřejnosti přiblížili několik klíčových témat:

- Možné negativní dopady – upozornili jsme na škody způsobené vyléváním oleje do odpadu a jeho dopad na kanalizaci a vodní zdroje.
- Možnosti odděleného sběru – ukázali jsme, že oddělený sběr oleje je reálně proveditelný a dostupný, a nabídli jsme konkrétní alternativy.
- Přínosy třídění – zdůraznili jsme nejen ekologické výhody, ale i konkrétní zlepšení kvality odpadních vod.

Naším hlavním cílem bylo vybavit veřejnost potřebnými znalostmi, aby mohla s použitým olejem nakládat zodpovědně. Kampaň probíhala komplexně – prostřednictvím tisku, sociálních sítí a přednášek na školách – a vedla k vyššímu využívání speciálních sběrných nádob. Distribuovali jsme informační materiály obcím, vytvářeli různorodý propagační obsah a vedli aktivní kampaně na Facebooku, Instagramu i YouTube. Viditelnost podpořily rozhlasové spoty a vystoupení v televizi, zejména na TV POLAR. V listopadu a prosinci 2022 proběhla cílená školní kampaň s osvětovými přednáškami. Zapojili jsme komunitu prostřednictvím letáků, přičemž mediální výstupy a reportáž na DVTV posílily dopad celé iniciativy.

Díky tomuto přístupu se podařilo výrazně zvýšit povědomí a ochotu třídit použitý kuchyňský olej. Hlavní cíl – vzdělat veřejnost a motivovat ji ke změně návyků – byl naplněn. Nárůst využívání sběrných nádob potvrzuje úspěšnost kampaně.

Dopad projektu však sahá i za hranice samotného třídění. Nepřímo došlo ke snížení množství netříděného komunálního odpadu, a tím i k úspoře nákladů na servis kanalizací a čistění odpadních vod. Recyklací oleje se navíc snižují emise skleníkových plynů. Projekt tak přinesl hmatatelné přínosy a podpořil udržitelné a šetrné chování k přírodě.

Více informací najdete na: www.tridimolej.cz

3201400065: SPOLEČNĚ PROTI SUCHU A POVODNÍM

Realizátor projektu: Živá voda, z. s
Partner projektu: Beleco, z.s
Výše podpory: 1 299 635 Kč

Cílem projektu bylo posílit schopnost občanů orientovat se v příčinách klimatické změny, možnostech zmírňování jejích dopadů a adaptace na nové podmínky. Důraz byl kladen na využití zájmu veřejnosti aktivně se zapojit do procesů na místní úrovni. Občanům byly nabídnuty systémové a praktické nástroje pro iniciaci projektů obnovy krajiny a pro překonání bariéry mezi jednotlivcem a systémem péče o krajinu. Projekt nastartoval vznik místních iniciativ a akčních skupin, které nyní využívají získané znalosti a kontakty k prosazení opatření na podporu adaptace na klimatickou změnu ve svém okolí.

V rámci projektu bylo realizováno osm veřejných přednášek v různých regionech ČR (např. Brno – Lipka, Otročín, Rakovník, Česká Třebová, Blansko, Nymburk, Tehov, Blažovice), přičemž přednášky probíhaly jak prezenčně, tak online a zúčastnily se jich desítky až stovky osob. Mezi přednášejícími byli odborníci z oblasti hydrologie, krajinného inženýrství i permakultury. Kromě těchto akcí proběhlo pětidenní školení pro aktivní veřejnost a potenciální lokální koordinátory Modelu Živá krajina, zaměřené na problematiku sucha, povodní a návrh opatření pro zádrž vody v krajině. Školení zahrnovalo jak teoretické přednášky z oblastí geologie, hydrologie, klimatologie a pedologie, tak praktický nácvik práce s GIS aplikacemi, terénní vycházky, ukázky mapování a navrhování konkrétních opatření. Pátý den školení proběhl formou online workshopu.

Další důležitou aktivitou bylo vydání populárně naučné publikace o problematice klimatické změny, jejích příčinách, projevech a možnostech adaptace krajiny. Publikace byla vydána v české i anglické verzi, v tištěném i elektronickém formátu a distribuována na vzdělávacích a prezentačních akcích, samosprávám i odborné veřejnosti. Elektronické verze jsou volně ke stažení na webových stránkách projektu.

Součástí projektu bylo také natočení krátkého populárně naučného filmu zaměřeného na klimatickou změnu a adaptační opatření, který byl premiérově odvysílán na internetové televizi Stream.cz a dále je volně dostupný online.

Veřejnost i zástupci samospráv díky projektu získali konkrétní informace a návody, jak se aktivně zapojit do řešení klimatických výzev ve svém okolí. Významný přínos mělo také propojení aktivních občanů s odborníky (vodohospodáři, krajinní inženýři, architekti, zemědělci), které vedlo ke vzniku řady návrhů a realizací opatření pro zadržení vody v krajině napříč Českou republikou. Na základě projektu vznikla nová místní sdružení a akční skupiny, které dále oslovují osoby s rozhodovací pravomocí i firmy zodpovědné ke krajině. Zájem o pokračování školení a spolupráci se dále rozvíjí, myšlenky a know-how jsou pozitivně vnímány i akademickou obcí a navázána byla spolupráce s několika univerzitami, včetně rozšíření Modelu Živá krajina do zahraničí.

Více informací najdete na: www.zivakrajina.info

Foto: archiv Státního fondu životního prostředí ČR

3201400004 : BEECLIM: ÚSPĚŠNÉ VČELAŘENÍ V DOBĚ KLIMATICKÉ ZMĚNY

Realizátor projektu: Univerzita Palackého v Olomouci
Partner projektu: Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ, z. s.
Výše podpory: 1 273 180 Kč

V projektu jsme se zaměřili na velmi aktuální problematiku, která se týká vztahu včelaření a současných změn v krajině daných změnou klimatu. Síla a rozvoj včelstev je spjata s ročním obdobím a stavem okolní vegetace. V poslední době však zažíváme náhlé a extrémní výkyvy počasí, které mají vliv na okolní přírodu a následně i na včelstva. Kvůli tomu, že je nutné na tyto změny umět reagovat a být na ně připravení, bylo naším cílem informovat včelaře o nových hrozbách, léčebných postupech a zavedených praxích v zahraničí.

Projekt jsme primárně zaměřili na zvyšování povědomí o změnách v českém včelaření daných především změnou klimatu. Aktivity projektu jsme cílily na odbornou veřejnost a na děti a mládež. Cíleným výběrem aktivit a obsahem komunikace směrem k cílovým skupinám jsme dosáhli zvýšení informovanosti o probíhajících změnách ve včelaření a roli opylovatelů v krajině. Studenti si např. sami vyzkoušeli laboratorní metody pro hodnocení kvality medu. Měli možnost ochutnat vybrané vzorky z Česka i ze světa. Cílovým skupinám jsme ukázali hlavní patogeny či parazity včel. Samotné včelaření má v Česku dlouholetou tradici. Jsme přesvědčeni, že aktivity vedoucí ke zvýšení zájmu o včelaření přinesou v dlouhodobém horizontu udržitelnost této aktivity, která je pro ekosystém zcela klíčová. Osvěta včelařů přinese možnost se na přicházející změny připravit a v konečném důsledku pak povede ke snížení úhynů včelstev.

Realizovali jsme řadu aktivit, které vedly k vyšší informovanosti včelařů, studentů a dětí. Se včelaři jsme osobně setkávali na seminářích a konferencích, kde jsme proškolili více jak 300 z nich. Dětem a studentům jsme aktivity projektu představovaly během Přírodovědných jarmarků a Nocí vědců na Přírodovědecké fakultě UP v Olomouci. Pro včelaře jsme vyrobili několik informativních videí publikovaných na YouTube, které dohromady získaly několik tisíc shlédnutí. Také jsme připravily celkem tři televizní a čtyři rozhlasové reportáže, které odvysílala veřejnoprávní média. Zároveň jsme vydali mapovou publikaci, která se věnuje klimatické změně a včelaření. Pro maximalizaci dopadu kampaně jsme napsali články do časopisu Moderní včelař. Díky šíření těchto informací a zkušeností ze zahraničí se čeští včelaři snadněji na nové podmínky klimatu a přítomnost invazních druhů.

Všechny vytyčené cíle projektu se nám podařilo naplnit. Jeho realizací jsme zásadně zvýšili informovanost včelařů i laiků v problematice vlivu změn klimatu na stav včelstev. V tomto směru velmi obohacující byla setkání se zahraničními kolegy, které jsme uspořádali. Na ně navazující zahraniční spolupráce zásadně přispěla k hlubšímu pochopení nemocí a ztrát včelstev. Úspěch projektu dokládají mimo jiné i provedená dotazníková šetření po realizaci aktivit.

Více informací najdete na: www.psnv.cz

3201400051: EKOABECEDA PRO KLIMA

Realizátor projektu: Recyklohraní, o.p.s.
Výše podpory: 1 300 000 Kč

Foto: archiv Státního fondu životního prostředí ČR

Hlavním cílem projektu Ekoabeceda pro klima bylo přiblížit mladé generaci klíčové informace o změně klimatu. Vysvětlovali jsme, proč ke změnám dochází, jak ovlivňují životní prostředí, zdraví i každodenní život v Česku a jakými konkrétními způsoby lze chování změnit ve prospěch ochrany planety.

Zároveň jsme poukázali na to, že tato témata zatím ve školních osnovách často chybí. Vyvinuli jsme proto metodiky, které pomáhají učitelům začlenit problematiku změny klimatu do výuky – od mateřských škol až po střední školy, aby byli žáci všech věkových kategorií lépe připraveni a informováni.

Vytvořili jsme sérii videí pro děti a teenagery a ve spolupráci s Českým rozhlasem a Rádiem Junior odvysílali devítidílný seriál. Vznikla také učebnice „Ekoabeceda pro klima“ pro učitele a žáky – 3 000 výtisků jsme distribuovali zapojeným školám. Metodika je volně dostupná na webu www.recyklohrani.cz, kde se již zaregistrovalo přes 3 300 zájemců.

Tématu se věnovala řada médií včetně regionálního tisku. Pro učitele jsme uspořádali tři půldenní workshopy, kde jsme představili materiály a metodiku, nabídli praktické ukázky a prostor pro sdílení zkušeností. Pořádali jsme také řadu webinářů.

Během projektu jsme otestovali i program pro lektory s názvem „Klima a co já?“ pro žáky 8. a 9. tříd ZŠ a studenty 1. ročníků SŠ. Uskutečnili jsme setkání se zástupci měst a obcí, kde jsme materiály představili. Velký ohlas měl i dlouhodobý úkol „Mokřady a tajemství ztracené vody“, do kterého se zapojilo 327 škol a podle ohlasů přes 8 000 žáků, další se přidávali pravidelně prostřednictvím Facebooku.

Do projektu se zapojilo více než 3 800 škol z celé České republiky. Vytvořili a rozdistribuovali jsme přes 5 000 tištěných a elektronických výtisků publikace a natočili desetidílnou sérii videí pro pedagogy. Na seminářích a webinářích jsme proškolili přes 650 účastníků – učitelů, zástupců měst a obcí i studentů.

Projekt zpřístupnil téma změny klimatu pedagogům a poskytl jim praktické nástroje pro výuku napříč předměty. Metodické materiály a videa se staly důležitým pomocníkem při celoroční výuce a přispěly ke zvýšení povědomí i motivace k ekologicky odpovědnému chování. Zástupci škol tak získali inspiraci a podklady pro rozvoj vzdělávacích aktivit i v rámci své komunity.

Důvody klimatických změn a jejich dopady se týkají každého z nás. Jde o problém, který nelze ignorovat, a zasahuje celý svět – včetně Česka. Dříve získané informace nám umožní lépe reagovat a přizpůsobit se změnám. Vzdělávání v této oblasti hraje naprosto zásadní roli.

Více informací najdete na: www.recyklohrani.cz

3201400081: KLIMA. KLIMA? KLIMA!

Realizátor projektu: Český svaz ochránců přírody VERONICA
Výše podpory: 1 297 440 Kč

Cílem našeho projektu bylo inspirovat žáky, studenty, pracovníky veřejné správy i širokou veřejnost k aktivní ochraně klimatu. Poskytli jsme jim znalosti, nástroje a motivaci ke změně chování a přístupů tak, aby se při správě veřejných záležitostí kladl důraz na zmírňování dopadů klimatické změny a přizpůsobení se jejím důsledkům. Během dvou let jsme realizovali celonárodní školní program CO2 Liga a kampaň Hodina Země, které cílily na veřejnost i samosprávy.

Součástí našich aktivit byla také Jarní škola ochrany klimatu a vydání tematické publikace. Program jsme průběžně rozvíjeli, upravovali a inovovali, aby odpovídal aktuálním výzvám v oblasti ochrany klimatu. Zaměřili jsme se i na podporu lokálních iniciativ, komunitní energetiku, udržitelnou mobilitu, stravování a zapojování občanů do klimatických opatření.

CO2 Liga zapojila týmy ze základních a středních škol do čtyř „misií“, během kterých se věnovali jak teoretickým otázkám změny klimatu, tak praktickým aktivitám podporujícím udržitelné chování. Studenti se podíleli na akcích ve školách i obcích a své výsledky prezentovali na závěrečné konferenci v Senátu ČR.

Hodina Země probíhala dva roky po sobě jako celonárodní kampaň zaměřená na osvětu a posilování zapojení veřejnosti do klimatických aktivit. Díky mediální podpoře a tiskovým zprávám oslovila přibližně třetinu obyvatel Česka. Do kampaně se zapojila města, firmy, instituce i školy. Účastníci počítali svou uhlíkovou stopu, pořádali akce, informovali veřejnost a zavazovali se ke konkrétním opatřením.

Jarní škola ochrany klimatu proběhla ve dvou částech: na Zahradnickém festivalu jsme připravili program pro cca 1 600 návštěvníků s přednáškami a konzultacemi k tématům jako elektromobilita, fotovoltaika, zdravé školní jídelny nebo úspory energie. V březnu jsme uspořádali třídenní seminář v Brně, zaměřený na aktuální vývoj klimatické krize pro pedagogy i veřejnost.

Naše aktivity měly nejen informovat, ale především motivovat k činům. Kampaně jako Hodina Země poskytují silnou platformu pro zapojení veřejnosti a ukazují, že klimatická změna je nejen globální problém, ale i osobní výzva. Jejím přínosem je široký dosah, mediální zájem, pocit sounáležitosti a konkrétní závazky účastníků k ochraně klimatu.

CO2 Liga umožnila studentům aktivně se podílet na ochraně životního prostředí a motivovala je inspirovat své okolí. Celkově jsme posílili kvalitu a dopad našich dlouhodobých vzdělávacích programů, které přispívají k širší ochraně životního prostředí v celé zemi.

Více informací najdete na: www.hostetin.veronica.cz

3201400110: ADAPTERRA AWARDS: CELONÁRODNÍ SOUTĚŽ NEJLEPŠÍCH ADAPTAČNÍCH ŘEŠENÍ

Realizátor projektu: Nadace Partnerství
Partner projektu: Svaz zakládání a údržby zeleně, z.s., Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, z.s. - časopis Zahrada - Park - Krajina, Nature media s.r.o. - portál Naše voda, Integra Consulting s.r.o., časopis Moderní obec, časopis ERA21 - ERA Média, s. r. o., City PH Publishing, s.r.o. - časopis PRO města a obce, BURDA International CZ, s.r.o. - časopis Naše krásná zahrada
Výše podpory: 1 297 023 Kč

V Česku dnes zažíváme dopady klimatické změny každý den – ať už jde o dlouhá sucha, přívalové deště, rostoucí teploty nebo vlny veder. Tyto extrémy poškozují majetek a ohrožují zdraví, což jasně ukazuje, že je nutné jednat. Protože změny klimatu budou probíhat po desetiletí, musíme se začít přizpůsobovat už nyní, abychom zachovali obyvatelnost měst i krajiny. Soutěž Adapterra Awards ukazuje, jak na to – představuje konkrétní, funkční způsoby, jak se na změnu klimatu připravit a jak se jí přizpůsobit.

Cílem projektu Adapterra Awards je dlouhodobě inspirovat města, veřejné instituce, firmy, spolky i jednotlivce k realizaci adaptačních opatření na budovách, ve veřejném prostoru i v krajině. Díky tomu lze posílit odolnost českých měst a obcí vůči dopadům klimatické změny. Vytvořili jsme celostátní soutěž, která přehlednou a atraktivní formou ukazuje nejlepší adaptační projekty, čímž získává mediální pozornost a šíří inspiraci a dobrou praxi dál.

Foto: VOJTa Herout

Projekt se soustředil na realizaci dvou ročníků soutěže (2021 a 2022). Paralelně jsme budovali dlouhodobou online databázi inspirativních řešení. Každou fázi soutěže – od nominací, přes veřejné hlasování a konference až po slavnostní vyhlášení – doprovázela intenzivní mediální a veřejná komunikace. Pozitivní ohlasy a trvalé vazby s účastníky potvrzují, že soutěž hraje důležitou roli při šíření povědomí o adaptačních opatřeních. I když změna veřejného smýšlení nemůže nastat ze dne na den, pětiletá tradice Adapterra Awards a náš závazek pokračovat z ní činí důležitý zdroj inspirace i do budoucna.
Příklady dobré praxe, které soutěž představuje, aktivně využívají urbanisté, architekti, odborníci z praxe, obce, kraje i Ministerstvo životního prostředí ČR. Z reakcí veřejnosti víme, že tato témata s lidmi rezonují – příspěvky s ukázkami inspirativních řešení patří dlouhodobě k nejúspěšnějším na sociálních sítích. To potvrzuje, že veřejnost adaptační opatření výrazně podporuje.

Více informací najdete na: www.adapterraawards.cz

3201400102: UČÍME O KLIMATU PROSTŘEDNICTVÍM MÍSTA A PARTICIPACE

Realizátor projektu: Středisko ekologické výchovy SEVER Horní Maršov, o.p.s.
Partner projektu: Národní síť Místních akčních skupin České republiky, z. s.
Výše podpory: 1 300 000 Kč

Náš projekt se zaměřil na zvýšení znalostí učitelů, lektorů a žáků v oblasti ochrany klimatu pomocí místně zakotveného učení a participativních metod. Věříme, že učitelé hrají klíčovou roli při formování postojů budoucích generací – pokud mají správné znalosti a nástroje, mohou efektivně předávat téma klimatické změny a vést žáky k aktivnímu přístupu.

Místně zakotvené učení propojuje výuku s konkrétním prostředím a komunitou. Pomáhá mladým lidem vnímat své okolí novým pohledem, pochopit dopady klimatických změn ve vlastním regionu a navázat kontakt s místními rozhodovateli. Hlavně však probouzí jejich zájem něco změnit – ukazuje jim, že i oni mohou být hybateli pozitivní změny.

Zorganizovali jsme dvě národní konference a 17 workshopů pro více než 200 pedagogů, kde jsme představili nástroje pro výuku klimatických témat a možnosti zapojení komunity. Vytvořili jsme devět minilekcí a nástroje jako „Karty místního ukotvení“ nebo „Spolupráce s komunitou“, které si stáhlo přes 3 000 lidí a 1 000 tištěných kopií jsme rozeslali.

Školám jsme poskytovali podporu při realizaci 78 minilekcí, které od září 2022 oslovily přes 1 500 mladých lidí. Kampaň „Mladí mění místo“ (videa a články) oslovila téměř 14 000 lidí a podpořila aktivní občanství mladých.

Učitelé díky projektu získali inspiraci, metodickou oporu i konkrétní nástroje, které mohou volně využívat. Zpětná vazba byla velmi pozitivní – žáci se při lekcích propojili se svým okolím, objevovali nové souvislosti a učili se vnímat přírodu všemi smysly. Některé školy zorganizovaly vlastní kampaně pro veřejnost a obsah, který během projektu vznikl, bude dál inspirovat.

Připravili jsme také metodické materiály, odborné články a tři videa, která šíří povědomí o klimatickém vzdělávání a místních řešeních.

Projekt výrazně zvýšil povědomí o dopadech klimatické změny v místních komunitách. Učitelé, žáci i veřejnost lépe porozuměli tomu, jak se změna klimatu dotýká jejich prostředí a co mohou sami ovlivnit. Důraz na zapojení komunity a aktivní učení v terénu pomohl vytvořit pevnější vztah k místu i odpovědnější přístup ke klimatu.

Vzdělávání s důrazem na místní kontext a aktivní účast má trvalý dopad – mnoho pedagogů bude nově nabyté přístupy dál využívat a někteří z mladých účastníků se pravděpodobně stanou dlouhodobými ambasadory udržitelnosti, kteří budou inspirovat i své okolí.

Vzdělávání s důrazem na místní kontext a aktivní účast má trvalý dopad – mnoho pedagogů bude nově nabyté přístupy dál využívat a někteří z mladých účastníků se pravděpodobně stanou dlouhodobými ambasadory udržitelnosti, kteří budou inspirovat i své okolí.

Více informací najdete na: www.sever.ekologickavychova.cz

3201400115: IMPLEMENTACE AKTUÁLNÍCH POZNATKŮ Z EKOLOGIE LESA DO LESNICKÉ PRAXE: PODPORA ADAPTAČNÍCH A MITIGAČNÍCH OPATŘENÍ

Realizátor projektu: Mendelova univerzita v Brně
Partner projektu: Pro Silva Bohemica
Výše podpory: 1 175 774 Kč

V lesnictví – a často i ve vysokoškolské výuce – existuje výrazná mezera v předávání aktuálních vědeckých poznatků. Přitom právě tyto informace jsou klíčové pro využívání přírodních procesů při tvorbě odolných lesů, které mohou zmírňovat lokální dopady klimatické změny. Cílem našeho projektu bylo tuto mezeru překlenout a poskytnout důležité poznatky lesníkům, veřejně činným osobám a studentům – tedy těm, kdo se lesnictvím už zabývají, nebo se mu v budoucnu budou věnovat. Podporujeme tím širší přijetí adaptačních a mitigačních opatření v lesním hospodaření.

Současný kritický stav našich lesů je výsledkem celé řady faktorů, včetně nedostatečné schopnosti přizpůsobit se dopadům globální změny klimatu. Velká část veřejnosti věří, že české lesy nejsou na tyto změny připraveny a jsou proto ohrožené. Přitom vhodné adaptační přístupy mohou výrazně zvýšit schopnost lesů zmírňovat dopady klimatických změn. Sami pokrokoví lesníci označují nedostatečné vzdělávání jako jednu z hlavních překážek širšího uplatnění adaptačních opatření.

Na tento problém jsme reagovali šířením praktických strategií přizpůsobení a zmírňování dopadů v lesnictví, vycházejících z aktuálních poznatků lesní ekologie. Nové informace a příklady dobré praxe jsme zpřístupnili odborné veřejnosti i širší společnosti. Připravili jsme odborné texty, grafické a audiovizuální materiály a oslovili cílové skupiny prostřednictvím propagační kampaně.

Foto: archiv Státního fondu životního prostředí ČR

Hlavními výstupy projektu byly:

- odborná publikace shrnující nejnovější poznatky z oblasti lesní ekologie a jejich praktické využití v kontextu klimatické změny,
- dokumentární film Naslouchat lesu, který zprostředkovává témata knihy prostřednictvím záběrů z terénu a komentářů odborníků z praxe i výzkumu,
- osvětová kampaň s řadou popularizačních článků, které jsme šířili mezi cílové skupiny.

České lesnictví čelí bezprecedentní krizi, která zásadně ovlivní, jak dobře se naše lesy dokážou přizpůsobit klimatickým změnám a do jaké míry budou schopné tyto změny aktivně mírnit. Mnoho lesníků v této situaci tápe. Dlouhodobě chyběla literatura, která by aktuálně a srozumitelně shrnovala poznatky z lesní ekologie pro české prostředí.

Kniha, kterou jsme v rámci projektu vydali, tuto mezeru zaplňuje. Přináší nejnovější poznatky i praktické příklady, jak je uplatnit v praxi. Předpokládáme, že její obsah zůstane aktuální přibližně deset let, přičemž jádro informací bude relevantní minimálně pět let. Věříme, že se stane oporou pro novou generaci lesníků a že výsledky projektu budou mít dlouhodobý dopad.

Více informací a snímek Naslouchat lesu najdete na: www.prosilvabohemica.cz

Administrátorem projektů uvedených v tomto dokumentu je **Státní fond životního prostředí ČR** prostřednictvím programu Životní prostředí, ekosystémy a změna klimatu. Více informací o programu a podpořených projektech najdete na následujících odkazech:

www.sfzp.cz/norskefondy

www.instagram.com/norwaygrants_czenvironment/

www.facebook.com/czenvironment/

V případě dotazů nás kontaktujte na e-mailové adrese: **norwaygrants@sfzp.cz**

Norway grants

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Společně pro zelenou Evropu